

տկարացընելու տեղը շատ անգամ նաև  
կը զօրացընէ :

Ուսմանց մէջ, ինչպէս նաև քաղաքականութեան մէջ, զգոյշ կեցիր կուսակցութիւններէ, և անոնց զրութիւններէն կամ կարծիքներէն : Վճռէ դըրութիւնները որ կարենաս հասկընալ, ուրիշներուն հետ բաղդատել ու վրան դատաստան ընել, բայց անոնց գերի մ'ըլլար : Ի՞նչ օգուտ տեսան իրենց հակառակութիւններէն Արիստոտելի, Պղատոնի և ուրիշ փիլիսոփայից գովիչներն ու պարսաւիշները, և կամ Արիստոն ու Խամսոն գովոյները ու վար զարնողները : Այս կուռքի պէս պաշտուած ու գետնէ գետին զարնուած խմաստունները ինչ էին նէ ան մնացին . անով ոչ մէյմէկ աստուածներ եղան և ոչ մէյմէկ անխելքներ . իսկ որոնք որ իրար անցեր էին զանոնք սուտ կշոռներու մէջ կշռելու՝ ծաղր եղան, և աշխարհը անոնց աղաղակներէն չարչարուեցաւ՝ բայց բան մը չսորվեցաւ :

Ի՞նչ ուսման ետևէ ալ իյնաս՝ նայէ որ ձեռքէ չճգես հանդարտ մոքով ընտրութիւն ընելն ու բարակամուռթիւն զիտողութիւն ընելը, վերլուծութիւն ընելու համբերութիւնը և շարագրութեան ոյժը, և ամէն բանէ ալ աւելի՝ հատատուն կամք ունեցիր ամենսեին արգելքներէն չյաղթուելու, և ըրած յաղթանակներուդ վրայ չհարտանալու . այս ինքն կամք ունեցիր միտքդ լուսաւորելու՝ որչափ որ Աստուած թոյլտուեր է, քաջութեամբ՝ բայց առանց յանդգնութեան :

Փէ՛ Ա. Ա. Բ. Ո. Յ.

Խմաստասէր ոմն երկուս ստացեալ աշակերտս, ոմն ջանացող և անմիտ և միւսն մտացի և հեղդ . և ընդ չուսանելն նոցա, ՚ի բաց վարեաց յինքենէն ասելով . ՚ի կորուստ և վեցին երկորեանդ, զի մինդ կամիս և ոչ կարես, իսկ միւսդ կարես՝ և ոչ կամիս :

## ԲԱՆԱՍՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՒՐ ԵՒ ՏԵՍ ՀԱՅԱՏԱՆԻ

Ա.

Հայաստան :

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ վառվըռուն կտրիճներն և գրիճներն բաւական չափելով իրենց ընդհանուր հայրենիքը հռչակել, գովել, մեծցընել, անոր մէջ ալ Արկադիոյ գաւառը գերազանց գովելի և իբրև երանելեաց տեղ մը կը ցուցընեին, և մեծ պարծանք էր կարենալ ըսեն՝ թէ յաւ ես Արկադացի . յաւ ես յԱրկադիոյ : Տակնուվրայ եղած է հիմայ Արկադիա ալ, բոլոր Յունաստանն ալ. սակայն դեռ այս օրուան օրս ալ Յունաստան Յունաստան է, բոլոր պարծենկոտ յարոսայի մը պարծենկոտ մայրն է . հոն կը փնտուեն մուսայից բնակարանը : — Իսկ իմ հայրենիքս Հայաստան ինչու այսօր ալ չըլլայ Հայաստան . միթէ մուսայից բնակարանէն աւելի բան չկայ իր մէջ փնտուելու . որ աշխարհքին մէջն էր Ճշմարիտ Արկադիայն, դրախտն Ագեմական . Ոլիմպոսի թեթեազար մուսայըն՝ Աստիսու նաժիշտներն չեն, որ իրենց մայրենի երկրին կորուսեալ երանութիւնը կ'երգեն անդադար բանաստեղծից քնարներովն . ամէն սիրտ մէկ կը քով մը, ամէն քնար մէկ երգով մը կը բարախիւ, ամենուն սկիզբն ալ այն երանութեան փափազն է՝ որուն բնակարանն ալ, վայելողքն ալ միայն Հայաստանի մէջ եղած են : Ալ թողում Յունաց իրենց Յունաստանն, կ'ընտրեմ ինծի իմ Հայաստանս . և մանաւանդ հիմայ՝ որ ոչ միայն հեռաւոր ծագմանս սիրով, հապա աչքով ալ տեմնելով կը զգամ՚ի սրտիս պարծանք մը ըսելու, թէ յաւ ես ՚ի Հայաստանեայց . յաւ ես Հայկազուն :

( Կտար երկիր ծնած և մեծցած, սրտիս ձգմամբը իմ հայրենեացս աշ-